

GAZETA LWOWSKA

DZIENNIK DLA DYSTRYKTU GALICYJSKIEGO

Nr. 34 — Rok 133 (4)

Czwartek, 10 lutego 1944 r.

DZIŚ: Scholastyki
JUTRO: Obj. NMP. w L.

*„O losie Polaków nie zdecydują w Moskwie ani w Londynie
lecz w Krakowie, Lwowie, Warszawie, Lublinie i Radomiu“*

Dr. FRANK o zagadnieniach związanych z życiem Gen. Gub.

BERLIN, 9. 2. — Generalny Gubernator Minister Rzeszy dr Frank w przemówieniu, wygłoszonym do przedstawicieli prasy zagranicznej, akredytowanych w stolicy Rzeszy, dał obszerny przegląd szeregu istotnych zagadnień z życia narodu polskiego na jego obszarze ojcystym.

Wielkie zainteresowanie, jakie od dłuższego czasu światowa opinia publiczna okazuje dla wszystkich zagadnień Generalnego Gubernatorstwa, uwidoczniło się w licznych przybyciach wybitnych przedstawicieli prasy zagranicznej, którzy uważnie przysłuchiwali się wywodom Generalnego Gubernatora. Ponieważ odczyt ten odbył się w ramach herbatki, przedstawiciele prasy zagranicznej mieli sposobność nawiązać rozmowy osobiste z Generalnym Gubernatorem, który z całą gołowością udzielał odpowiedzi na zadane sobie pytania. Wśród obecnych znajdowali się m. in. zastępca szefa prasowego Rzeszy, kierownik wydziału prasy zagranicznej w oddziale prasowym rządu Rzeszy, nadto przedstawiciel ministerstwa spraw zagranicznych.

Po powitaniu Generalnego Gubernatora w kole dziennikarzy zagranicznych, dr Frank rozpoczął przemówienie.

Dr Frank podkreślił na wstępie, że w przeciwieństwie do agitacyjnych wysiłków, podejmowanych przez przeciwników wojennych Rzeszy, a obliczonych wyłącznie na efekt propagandowy, miarodajne czynniki niemieckie, którym powierzono pieczę nad Generalnym Gubernatorstwem skoncentrowały wszystkie swe siły na istotnych zadaniach, jakie wysunęła rzeczywistość.

Zadania te może były niekiedy ciężkie, jednak zawsze warte były wkładanego wysiłku, dając w efekcie końcowym świadectwa bardziej miarodajne od części tak niesamowitych wprost lub niezręcznych i dlatego na dłuższą metę nieskutecznych zarzutów i obelg wysuwanych przez strony aliancką i bolszewicką.

„Dzieło nasze — powiedział między innymi Generalny Gubernator od samego zarania wzięliśmy na się ze świadomością wielkiej odpowiedzialności europejskiej. Gdybyśmy myśleli inaczej, to bezwątpienia nie byłibyśmy w stanie pierwszej fazy naszej pracy w Generalnym Gubernatorstwie, którą mogę określić jako fazę odbudowy, zakończyć właśnie w tak nieprawdopodobnie krótkim terminie i to nie tylko zatarciem wszelkiego rodzaju niezliczonych śladów moralnego i materialnego spustoszenia, które pozostawiły za sobą na obszarze nadwiślańskim działania wojenne w jesieni 1939 roku, lecz także nie potrafilibyśmy zakończyć tej fazy udoskonaleniem licznych nie dających się utrzymać stosunków społecznych i politycznych“.

Dr Frank w związku z tym wskazał, że władze Generalnego Gubernatorstwa w formie celowej i przewidującej zdjęły z miliona-

wych mas chłopów polskich przynosiący ciężar nierozwiązanych niestety uprzednio powikłań socjalnych, a milionowe masy robotników polskich wyprawały z niegodnej ich sytuacji społecznej.

„System przedwojenny bowiem trzymający się metod wyzysku żydowskiego nie zdołał tych spraw polepszyć“ — tak powiedział w dalszym ciągu dr Frank. „O ile wszystkie następne wysiłki już wskutek tego doznały istotnego poparcia, to znalazły one także pomoc w tym fakcie, że wojna lekkomyślnie spowodowana dla obcych interesów, nie miała wśród szerokich mas narodu polskiego żadnych widoków na popularność. Okoliczności te jednak pomogły nam we wzrastającej mierze szczególnie podczas pokonywania obecnej drugiej fazy naszej pracy, a mianowicie przy włączeniu Generalnego Gubernatorstwa do wspólnego frontu obronnego Europy w

walce z bolszewizmem i tendencjami wyzysku, reprezentowanymi przez plutokrację“.

„Nie ukrywaliśmy nigdy tego, że nie czuliśmy się na siłach oszczędzić narodowi polskiemu bezwątpienia często niezbyt przyjemnych ograniczeń i uwolnić go od wypełnienia obowiązków, podyktowanych względami wojny, a wspólnych dla wspólnoty europejskiej. Przeciwnie zwłaszcza obszar nadwiślański choćby z punktu widzenia jego warunków geograficznych i gospodarczych, nie posiada żadnych danych ku temu, aby w czasie największych światowych wstrząsów pozostał wyspą rajską, stwarzającą warunki na to, aby pośród morza pracy i krańcowego wyczerpania sił prowadzić szczęśliwy i błogi byt. Wprost przeciwnie, we własnym interesie mieszkańców Generalnego Gubernatorstwa musieliśmy często wysuwać żądania, które może tu i tam nawet były wyższe, aniżeli na innych terenach Europy.

Wypełnienie ich było jednak niezbędne, aby kraj wyrwać ze zgułnego chaosu witałego nas jesienią 1939 roku, jako nieszczęśliwe dziedzictwo wydarzeń i wypadków, za które my nie mogliśmy odpowiadać. Dlatego też w Generalnym Gubernatorstwie spotkali się z brakiem zrozumienia tylko ze strony niewielu, a ogólna stabilizacja stosunków na wszystkich terenach życia publicznego i gospodarczego objawiająca się z biegiem czasu, umocniła nas jeszcze bardziej w przekonaniu, iż wybraliśmy właściwą drogę.

Dlatego też nie ma w tym żadnej przesady, jeżeli dzisiaj wolno nam stwierdzić, iż w Generalnym Gubernatorstwie opanowaliśmy wszystkie trudności i to w mierze uzasadniającej tezę, że Generalne Gubernatorstwo jest obecnie najspokojniejszą strefą w ogólnym zasięgu kontynentu europejskiego.

Rozwiązanie skomplikowanych problemów

Przypomnijmy jeszcze w krótkości to wszystko, co należało uczynić, aby stworzyć chociażby najbardziej prymitywne podstawy dla toku życia społecznego i gospodarczego, uregulowanego według zasad europejskich. Jesienią 1939 roku nie było żadnej administracji, nie było poczty, nie było kolei. Ciężka wojna przewaliła się przez kraj. Zakłady przemysłowe były zniszczone, bądź też unieruchomione. Nie było maszyn, zapasy artykułów żywnościowych nie istniały, bądź też nie można było nimi dysponować. Prześpoców wypuszczono z więzień i rozbiegli się oni po całym kraju. Wspomnę tylko mimochodem że wśród takich okoliczności zamario także życie gospodarcze, że było ponadto półtora miliona bezrobotnych. Jednym słowem panował chaotyczny stan, który musiał być ujęty w zdecydowane i pewne ręce.

Przy bliższym rozpatrzeniu, a mianowicie w obliczu rzeczywistości, okazały się jednak witające nas problemy bardziej jeszcze skomplikowanymi, niż uprzednio wnioskowaliśmy. O faktach tych wspomnę tylko pobieżnie: kraj był przeludniony, albowiem w niektórych rolniczych okolicach żyło 80 i więcej ludzi na jednym km. kw. Rolnictwo pracowało według zacofanych i przestarzałych metod. Na każdym kroku znać było nieracjonalną gospodarkę. Ze względu na zmianę stosunków, każdy rozumny człowiek pojmował jasno, że struktura życia gospodarczego musi ulec gruntownemu przeobrażeniu, o ile ma być ono w ogóle oparte na właściwych zasadach, nie mówiąc już o tym, aby zakwitło nie na ostatnim zaś miejscu wspomnę również komunikację gospodarczą, a więc drogi i środki komunikacyjne, które znajdowały się w stanie godnym pożałowania. Jest rzeczą dobrze znaną, że przysłowiowy zły stan

drog polskich określano jako „Linie Maginota” Polski

Aby pokonać pierwsze naprawde złe miesiące, trzeba więc było nie tylko najbardziej zdyscyplinowanej energii władz, lecz także pomocy materialnej, zaczerpniętej ze środków oddanych do dyspozycji przez Rzeszę. Któżby dziś jeszcze pamiętał o tym, że zimą 1939/40 zaszła potrzeba zasilenia Generalnego Gubernatorstwa wydatnymi ilościami zbóż chlebowych i ziemniaków, pochodzących z zapasów Rzeszy? Któżby dziś jeszcze pamiętał, że ruchome wielkie kuchnie prowadzone przez niemieckie organizacje pomocy społecznej, były codziennym zjawiskiem w miastach polskich, że kasy Ubezpieczalni Społecznej były próżne i finansowano je kredytami Rzeszy, aby ochronić bezrobotnych i chorych przed najstraszniejszą biedą?

Już przed tym było jasnym, że Generalne Gubernatorstwo choćby ze względu na wymagania, jakie zrodziła w Rzeszy jej walka na śmierć i życie, musi samo sobie pomagać. W tym celu niezbędny był naprawde nadzwyczajny wysiłek, który musiał objąć wszystkich w kraju albowiem chodziło tu o nic innego, jak o wzniesienie z gruzów przeszłości nowego tworu państwowego. Było to przedsięwzięcie, którego trudności może rozeznac każdy zdający sobie sprawę z tego, że łatwiej wybudować dom z nowych materiałów, niż odbudować go z gruzów starych domów.

Nie chciałbym tu wnikać bliżej w szczegóły tej odbudowy, w toku której rodziły się zrozumiałe same przez się trudności i przesilenia. — Przypuszczam że są one też ogólnie znane. Budowała ta jako „Nebenland” Rzeszy nosi dziś wszelkie cechy zwartej stalowości. Tym samym też patrząc z punktu widzenia politycznego, skonsolidowano większą część wschodnio europejskiej strefy wstrzą-

sów. Generalne Gubernatorstwo ze swej strony przyczyniło się też w formie konstruktywnego wkładu do niezbędnie dla nas wszystkich koniecznego zróżniczenia się naszego kontynentu europejskiego. — Stworzono prostą, a swej jednolitości wręcz wzorową administrację, wypełniającą spoczywającą na niej zadania. Sędziowie głoszą prawo i to każdemu w jego mowie macierzystej, albowiem w przeciwieństwie do polityki asymilacyjnej, dokonano jasnego rozgraniczenia między grupami narodowościowymi i każdy poczuwa się do

narodowości z którą złączony jest więzami krwi.

Całe życie gospodarcze, przedstawione na tory konieczności podyktowanych wojną, rozwija się bez żadnych tarć na skonsolidowanej podstawie. Dzięki celowej mobilizacji wszystkich sił rozrosło się ono do rozmiarów wpływowego czynnika całego wschodnio-europejskiego obszaru gospodarczego.

W czasie przeprowadzania koniecznych zmian struktury gospodarczej zebrano niezliczone cenne doświadczenia. Fakty te w istotny sposób przyczyniły się do poważnego wzrostu gospodarczego potencjału Generalnego Gubernatorstwa w przeciwieństwie do stosunków przedwojennych. Nie trzeba chyba specjalnie wymieniać, że w celu zabezpieczenia prawidłowego przebiegu tego rozwoju musiano wydać rozliczne zarządzenia dla zmobilizowania rezerwy pracy obszaru nadwiślańskiego. Przy tym jednak unikano wszelkiego niekoniecznego przymusu. Od nikogo nie domagano się więcej, jak można było żądać na podstawie słusznej i sprawiedliwej skali porównawczej, obowiązującej w rozwiązaniu analogicznych zagadnień na terenie Rzeszy. Rzecz oczywista, że musiano nierazkrodo przeprowadzić dosyć rozległe przegrupowanie sił roboczych. Fakt ten dał także tylko tam okazję do mylnych komentarzy, gdzie panowało zasadniczo negatywne nastawienie wobec zadań do których zastosować się musi człowiek jakiegokolwiek narodu europejskiego i to ze względu na niesłychanie wysokie potrzeby chwili, w obliczu których znajdują się każdy z nas.

Gospodarcza ewolucja Gen. Gub.

Generalny Gubernator nakreślił następnie na podstawie cytowanych charakterystycznych danych cyfrowych obraz gospodarczej ewolucji, jaka dokonała się na terenie Generalnego Gubernatorstwa. W dalszym ciągu stwierdził on co następuje:

„Bylibyśmy nadzwyczaj krótkowzroczni gdybyśmy na samym początku nie spostrzegli się, jak ścisły związek istnieje pomiędzy korzystaniem z cennych sił roboczych a dostatecznym wyżywieniem ogółu pracującej ludności, dlatego też wysiłki nasze poszły w tym kierunku, aby wszelkimi dysponowanymi środkami wzmocnić produkcję ważnych pod względem wyżywienia dóbr rolniczych, a tym samym zapewnić wystarczającą podstawę zaopatrzenia dla ogółu ludności Generalnego Gubernatorstwa. Zarówno jak pod względem gospodarczym i przemysłowym musiano jednak z początku również w dziedzinie gospodarki rolnej usunąć niezliczone wprost objawy nieracjonalnej gospodarki i przesilenia szczególnie podczas wojny tak niebezpiecznej spekulacji produktami spożywczymi. Należało to uczynić zanim można było urzeczywistnić nowe projekty we wszystkich dziedzi-

nach gospodarki rolnej. Pomimo marnocznego potraktowania przez naturę większości ziem objętych dzisiaj granicami Generalnego Gubernatorstwa, mimo poważnych trudności powstałych dla produkcji gospodarczej obszaru nadwiślańskiego, między innymi na skutek ostrości kilku zim udało się wyczerpać w nieoczekiwanej mierze istniejące możliwości.

Jestem dlatego szczególnie szczęśliwy, że ubiegłej jesieni, a więc na początku piętego roku wojny, niezależnie od udziału jak i wnosimy nadal do ogólnoeuropejskiego wyżywienia, udało się nam zwiększyć przydziały żywnościowe dla wszystkich warstw ludności Generalnego Gubernatorstwa. Tym samym ustaliliśmy je na wysokości wykluczającej z góry wszelką dyskusję na temat „głód w Generalnym Gubernatorstwie“.

W każdym razie ma to swoją wymowę jeżeli właśnie w chwili, gdy Anglicy i Amerykanie cieszą się posiadaniem najurodzajniejszych obszarów na ziemi nie mogą opanować głodu na okupowanych przez siebie terenach, stosunkowo biedne i przełudnione Generalne Gubernatorstwo

Jest w stanie nie tylko zaspokoić swoje własne potrzeby, ale ponadto przesyłać każdego miesiąca dodatkowe dary w postaci tysięcy paczek żywnościowych i niezliczonej masie robotników pracujących obecnie w Rzeszy oraz polskim jeńcom wojennym, przebywającym poza granicami Generalnego Gubernatorstwa.

To nasze dążenie celem zaspokojenia możliwie w jak największym zakresie potrzeb wszystkich materialnych potrzeb ogółu ludności jest jednym z nieustannie i z naciskiem przeze mnie podkreślanych elementów troskliwego i dbałego traktowania polskiej ludności powierzonej naszemu kierownictwu. Traktowanie to znajduje wymowny wyraz we wszystkich innych dziedzinach życia.

Moim zdaniem nigdy nie opłaciło się nam nawet zbijać owych głupich kłamstw agitacyjnych naszych przeciwników, mówiących o tym, jakoby my Niemcy mieli zamiar germanizować lub nawet wytepić Polaków. Jeżeli tego rodzaju kłamstwa są śmieszne dla każdego człowieka z zdrowym rozsądkiem, już choćby dlatego, ponieważ taki przypisywany nam zamiar pozbawiłby nas jedynie tak niezwykle cennego potencjału pracy milionów ludzi, a nadto stanowiłoby dowód, że Niemcy pod żadnym względem nie zdają sobie sprawy z owego wielkiego posłannictwa odnośnie do nowej przyszłości europejskiej, to stworzone przez nas realne fakty stanowią wyraźne ich zaprzeczenie.

Już bezpośrednio po podjęciu naszej pracy umożliwił nam wynik pod naciskiem bieżących potrzeb aktywizację samopomocy powołaniem do życia „Rady Głównej Opiekuńczej”, którą dzisiaj uważa się do pewnego stopnia jako przedstawicielkę interesów narodu polskiego i odpowiednio do tego traktuje, jakkolwiek pierwotnie była ona pomysłem jedynie jako uzupełnienie państwowej opieki społecznej. „Rada Główna Opiekuńcza”, która dzieli się na 59 komitetów i 1226 delegatur wyrosła do rozmiarów organizacji, która rozgałęzia się na całym obszarze kraju i wydaje się odpowiednią jak żadna inna organizacja, do reprezentowania głosów i potrzeb ludności.

M. in. organizacja ta opiekuje się ubogimi i chorymi z tych warstw ludności, które z powodu braku warunków ustawowych nie mogą korzystać z pomocy publicznej lub państwowych urzędów społecznych. Wydatkowała ona dotychczas 40,5 milionów złotych, pochodzących z subwencji, wypłaconych z pieniędzy publicznych oraz ponad 21 milionów z własnych zbiorów. Przydziały środków żywnościowych dostarczają jej ze środków publicznych osiągnięty dotychczas poważnej ilości 9.016 ton. RGO utrzymuje s a le 1.792 kuchni ludowych, 278 ogródków dziecięcych, a ubiegłego lata zorganizowała 71 kolonii wakacyjnych dla dzieci oraz 862 półkolonii wakacyjnych. Do zakresu działania RGO obok wielu innych zadań należy również rozdzielanie darów zagranicznych.

W Generalnym Gubernatorstwie nie neruszono absolutnie całej autonomii kościoła katolickiego oraz wszystkich instytucji służących jego celom religijnym. Natomiast staraliśmy się nie stawiać najmniejszych i pod żadną postacią przeszkód w dziedzinie tradycyjnego katolickiego wychowania Polaków. Jeżeli ktoś przypuszczał, że nie działaliśmy przy tym z niezbędną obiektywnością, to odpowiadam, że przykładamy jak największą wagę do działalności kościoła katolickiego, jako jednego z zdecydowanie antybolsewickich czynników w łonie narodu polskiego. Podobnie też jesteśmy bardzo dalecy od upośledzenia zdrowego dążenia dorastającej młodej generacji Polaków w Generalnym Gubernatorstwie ku uzyskaniu gruntownych wiadomości dla praktycznego życia w szkołach i wychowaniu zawodowym.

W ramach powszechnego obowiązku szkolnego umożliwiłmy każdemu Polakowi nabywanie wiedzy w szkołach, którym nasz rząd oddaje do dyspozycji niezwykle wielkie środki materialne oraz przygotowanie się do przyszłych zadań życiowych w zawodzie, jaki każdy sam sobie może obrać.

W ramach obszernego programu celowego kierowania narybkiem musimy w każdym razie przykładać specjalną wagę do tego, aby wszystkie wysiłki w zakresie wychowania życiowych i chętnych do pracy jednostek miał przede wszystkim na uwadze uwzględnienie rzeczywistych i spowodowanych nagłą zmianą strukturalną potrzeb Generalnego Gubernatorstwa. Wobec tego okazały się konieczne pewne związanie z obecnymi czasami ograniczenia, zwłaszcza w zakresie wykształcenia gimnazjalnego, niesłusznie faworyzowanego w państwie polskim i popieranego tworzenie proletariatu inteligentnego. Jest to stan, który bynajmniej ani obecnie, ani w najbliższej przyszłości nie prowadzi do upośledzenia ogólnego wykształcenia. Natomiast z drugiej strony równoważy się on bardzo troskliwym poparciem zaniedbanego dawniej szkolnictwa zawodowego.

Generalny Gubernator na dowód powyższych wywodów przytoczył obszerne dane statystyczne odnośnie do szkół powszechnych, zawodowych, rzemieślniczych i handlowych, jak również szkół specjalnych oraz rolniczych, których rozbudowę w inte-

resie stanu chłopskiego popiera się szczególnie na terenie Generalnego Gubernatorstwa, jako kraju agrarnego. Nie możemy w końcu pominąć oświadczyć dalej dr. Frank, że na kursach fachowych zorganizowanych na wzór uniwersytecki — w obecnej chwili istnieje kursów pięć — szkoli się aż do czasu nowego uregulowania tej sprawy konieczny narybek akademicki.

Jeżeli pozatym każdy młodzieniec narodowości polskiej po ukończeniu swego ustawowo ustalonego okresu nauki szkolnej powoływany jest na pewien czas do tak zwanej Służby Budowlanej, stanowiącej instytucję odpowiadającą organizacjom służby pracy w Niemczech i w innych krajach europejskich, aby tam w służbie dla dobra powszechnego wśród praktycznych, korzystnych dla ogółu zajęć nauczył się etyki pracy — to może się to tylko przyczynić do uświadomienia każdego dostającego Polaka w zakresie współczesnych zagadnień społecznych oraz umożliwić mu zrozumienie wartości wysiłku pracy. Służba Budowlana od chwili swego istnienia przepracowała dla dobra swego narodu 23.000.000 dniówek przy robotach rolnych. Celem

zwiększenia podstawy wyżywienia oraz przy usuwaniu skutków katastrof spowodowanych np. powodziami lub śnieżycami.

Nie na ostatnim miejscu figuruje akcja mająca na celu zaspokojenie potrzeb kulturalnych ludności polskiej. W tym zakresie w ramach ograniczeń, wynikających z wojny, uczyniono wszystko co było możliwym. Przeszło 9.000 artystów Polaków pracujących twórczo w dziedzinie kulturalnej, za rejestrowało się a niewątpliwie dojdą do tego jeszcze dalsze tysiące, czerpiące swoje utrzymanie z pracy artystycznej, twórczej lub odtwórczej. Agencje artystyczne w ciągu ostatnich miesięcy zapośredniczyły przeszło tysiąc imprez miesięcznie.

W związku z tym Generalny Gubernator przypominał działalność teatrów w wielkich miastach gdzie obok większych scen otwarto także mniejsze teatry oraz poważną liczbę teatrzyków i teatrów rewjowych. Poza tym należy wymienić dwa teatry wędrowne oraz wielką ilość kinoteatrów w miastach, których zadania tam gdzie nawet w czasach przedwojennych nigdy nie oglądano filmu, uzupełniają kina wędrowne. —

Obok nieprzeliczonych orkiestr salonowych — mówił dalej Generalny Gubernator — produkują się dwie wielkie orkiestry, utrzymywane z funduszy państwowych: mianowicie warszawska orkiestra symfoniczna i stworzona wielkim nakładem technicznym i poważnymi środkami finansowymi „Filharmonia Generalnego Gubernatorstwa” w Krakowie — składająca się z najlepszych polskich muzyków Orkiestra ta użycza polskiej publiczności miesiąc w miesiąc cennych chwil artystycznych wrażeń.

Również nie widzieliśmy żadnych przeszkód, aby np. jednemu z największych geniuszów, który rozwinął się na obszarze dzisiejszego Generalnego Gubernatorstwa i który czczony jest przez Polaków, jako jeden z ich najślynniejszych postaci, mianowicie Chopinowi stworzyć trwały dowód pamięci. Zebraliśmy wszystkie dostępne dla nas pamiętki z jego życia w miejscu specjalnie na ten cel urządzonej, aby przekazać je potomności w godnych ramach.

„Obcym agentom nie uda się pozyskać Polaków dla celów bolszewizmu”

Taką samą troskliwością otoczyliśmy niezliczone inne historyczne skarby i pamiątki, jakie zastaliśmy na tym obszarze, cenne skarby z kościołów, muzeów, archiwów i bibliotek. Liczne pamiątki historyczne, jakie znajdują się n. p. na Zamku Krakowskim zabezpieczono od jakiegokolwiek nielegalnego zagarnięcia, jak również ochroniono przed możliwymi skutkami wojny. Skarby te pod wspólną opieką najlepszych niemieckich i polskich fachowców oczekują na dni pokoju, kiedy to będzie można znowu udostępnić je w całej okazałości szerokiej publiczności.

Wznowiona została również prasa polska. Poczyniono nawet starania w tym kierunku, aby wszystkie ukazujące się dzienniki polskie miały możliwość udostępnienia każdego dnia swoim czytelnikom przeglądu każdorazowej sytuacji na podstawie obszernych, obiektywnych informacji. Generalny Gubernator podkreślił przy tym jako fakt godny szczególnej uwagi, że wszystkie ukazujące się dzisiaj dzienniki polskie w porównaniu z czasami przedwojennymi wykazują niezwykle wzrost cyfr swoich nakładów w czym uwidacznia się zainteresowanie i zaufanie ze strony czytelników.

Obok prasy codziennej, liczne czasopisma fachowe spełniają swe zadania informacyjne, pouczające i kulturalne wobec ludności. Na rynku wydawnictw książkowych punkt ciężkości polskich nowości wydawniczych przesunął się na korzyść literatury zdecydowanie fachowej. Zjawisko to jest zupełnie zrozumiałe, jeżeli weźmie się pod uwagę dotkliwy brak tego rodzaju dobrych dzieł w okresie przedwojennym. I tak obok wielu innych wydano szczególnie dzieła fachowe i serie dzieł z zakresu rolnictwa. Również produkcja książek beletrystycznych jest znacząca. Brak polskich książek szkolnych, który w

miarę zużycia starych zapasów znacząca się coraz bardziej zwalczamy energicznie i skutecznie. Nikt nie potrafi zaprzeczyć, że tego rodzaju wyniki w obliczu znanej sytuacji na europejskim rynku papieru dadzą się wytłumaczyć jedynie tendencją do pozytywnego, opiekuńczego traktowania Polaków w Generalnym Gubernatorstwie. Calokształt opiekuńczego traktowania polskiej ludności Generalnego Gubernatorstwa uzupełnia szereg dalszych aktów, na które zwrócić uwagę całkiem w krótkości: Już poprzednio wspominałem, że polscy sędziowie wykonują pięćdziesiąt procent nad swymi rodakami i to według polskich ustaw. Specjalnie jeszcze należy podkreślić okoliczność, że dzięki szeroko zakreślonym zarządzeniom władz udało się mimo najbardziej niekorzystnych warunków ochronić ludność przed chorobami zakaźnymi i epidemiami oraz że nie wygasają na obszarach dawnej Polski choroby zakaźne, jak tyfus plamisty, egipskie zapalenie oczu i tyfus brzuszny zdołano prawie zupełnie wytepić. W szczególności w zakresie zwalczania tyfusu plamistego urządzono okraglo 100 nowych szpitali epidemicznych, nadto 385 stałych zakładów odzyskiwania i 1230 przenośnych komór do odzyskiwania. Są to urządzenia do których Rzeczpospolita Polska nigdy nie doprowadziła.

Obok zarządzeń rządu w zakresie opieki zdrowotnej, które między innymi wyrażają się w bezpłatnym przymusowym i powszechnym szczepieniu przeciwko tyfusowi plamistemu lub w ustawowo uregulowanej pomocy przeciwgruźliczej i przeciw — trachomowej, a które znalazły swój punkt kulminacyjny w zwiększaniu liczby łóżek szpitalnych z 16.904 w r. 1940 do 28.991 w r. 1943 (bez Galicji, dysponującej dalszymi 10.748 łóżkami). Również

przedsiębiorstwa państwowe Generalnego Gubernatorstwa jak kolej, poczta i przedsiębiorstwa monopolowe wydają bieżące odpowiednie przepisy zdrowotne, doprowadzając opiekę lekarską nad swymi pracownikami do poziomu europejskiego.

Jest samo przez się zrozumiałym, że właśnie tutaj również działalność polskich kół lekarskich, których narybek wychowywany jest od przeszło dwóch lat na wymienionych już kursach szkół wyższych nie podlegała najmniejszemu ograniczeniom.

Można stwierdzić bez przesady, że naród Polski nie został pozbawiony żadnych szans umożliwiających mu przy zachowaniu swej substancji wzięcie udziału na równym mu miejscu w ogólnoeuropejskich wysiłkach na rzecz nowej przyszłości kontynentu.

Ze Polacy korzystając ze społecznego ustawodawstwa pracy poszli po tej linii — a niemal 300.000 Polaków czynnych jest w charakterze urzędników i pracowników w służbie instytucji administracji państwowej i przedsiębiorstw państwowych Generalnego Gubernatorstwa — to społeczeństwo polskie przy okazaniu dobrej woli było nawskroś w stanie uświadomienia sobie bliskości i realności owoców swej pracy. Fakt ten spędzał sen z powiek przeciwnikom wojennych Rzeszy.

Tak więc zwłaszcza agitacja angielska wysyłała się rzetelnie, nie szczędząc zresztą żadnych środków i nie dobierając argumentów, aby przeszkadzać popieranemu przez nas procesowi ogólnej stabilizacji. Starała się ona skierować społeczeństwo polskie wszelkimi możliwymi obietnicami i nadziejami na tor, który miał służyć w myśl starań Anglików do śiania nienokoju i rozgoryczeń. Miało to teje agitacji angielskiej przynieść większą korzyść aniżeli najzupełniej świadomemu odpo-

wiedzialności nastawieniu szerokiej sfer narodu polskiego. Począwszy od roku 1941 agitacja sowiecka starała się również popierać te wysiłki tam, gdzie Moskwa uważa to za wskazane i to w przeważnej ilości wypadków tylko dla osiągnięcia swych własnych celów, wykorzystując je jednak nie zawsze w sensie zamierzonych sprzymerzeń anglosaskiego.

Nie mieliśmy powodu wysłać przedwcześnie naszej radości z tego, że angielska agitacja prawdziwą fałsz planstw na temat Generalnego Gubernatorstwa oraz niezliczonymi, nigdy niespełnionymi obietnicami... przyniosła nam wprost nieoceniony pożytek. Pozbyliśmy się dzięki niej troski przygotowania jakiegokolwiek przedwargumentów. Agitacja angielska starała się również o to, aby kredyt moralny i polityczny, jakim cieszyła się może przed wybuchem wojny u niejednego Polaka został właściwie do reszty pogrzebany.

W tym świetle należy ocenić również wszystkie starania Anglików posługujących się polskimi emigrantami w krajach anglosaskich dla osiągnięcia czysto egoistycznych, proangielskich celów. Tych polskich emigrantów otacza wśród większości rodaków niezbyt przyjemna sława wątpliwej jakości bohaterów, którzy w decydującej chwili opuścili ichrząliwie swój naród i woleli wygodne życie zagranicą od pełnej odpowiedzialności współpracy przy konstruktywnym rozwiązaniu problemów przyszłości swego własnego narodu.

W tym miejscu Generalny Gubernator przeszedł do omówienia działalności pewnych elementów, starających się przeszkadzać społeczeństwu i politycznemu spokojowi ludności. Oświadczył on przy tym, że i nie zdradza chyba żadnej tajemnicy stwierdzając, że władze są doskonale poinformowane o działalności i zasięgu starań obcych agentów. „Może właśnie dlatego — mówił dalej dosłownie dr. Frank — nie istnieje w chwili obecnej ani nie istnieje w przyszłości jakiegokolwiek poważna możliwość zakłócenia spokoju i porządku w Generalnym Gubernatorstwie”.

„Stwierdzam, że nie zanotowano żadnych godnych wzmianki aktów sabotażu w Generalnym Gubernatorstwie. Również lokalne próby obcej agitacji i sporadyczne prowokacje w formie podstępnych mordów skrytycznych nie mogły żadną miarą zakłócić najzupełniej godnego uznania i lojalnego zachowania się społeczeństwa polskiego w stosunku do władz Generalnego Gubernatorstwa”.

Cieszymy się z tego, że we wszystkich tych wypadkach centralne polityczne czynniki Anglii nie pozostały żadnej wątpliwości co do własnej ich odpowiedzialności i dyktantów. Mogło to wprawdzie wywołać poczucie zadowolenia u polityków angielskich, a także nawet szczęście, że są one w stanie wydawać żądania i polecenia ilościowo bardzo ograniczonym kolom społecznym.

Natomiast my z naszej strony

Przykłady duchu bojowego wojsk łączących ciężkie walki obronne

Naczelną Komenda Niemieckich Sił Zbrojnych komunikuje z GŁÓWNEJ KWATERY FÜHRERA w dniu 9 lutego:

Nasze wojska, przepelnione przykładowym duchem bojowym w ciężkich walkach obronnych pod Nikopolem, na zachód od Czerkas, na wschód od Zaszkowa, południe od Berezyna, południe i zachód od jeziora Ilmeń, jak również w rejonie ługi odparły silne bolszewickie ataki i próby przełamania, oczyszczając i zaryglowując lokalne włamania.

Przyzwołek mostowy Nikopola po dokładnym zniszczeniu wszystkich wojennych i różnych ze względów gospodarczo-wojennych urządzeń opróżniono zgodnie z rozkazem.

Na wschód od Zaszkowa zniszczono w obronie i przeciwataku 58 czołgów nieprzyjacielskich. Na południe od Berezyna, gdzie bolszewicy atakowali karnymi formacjami, zniszczono dalszych 15 czołgów.

W rejonie Witebska po ciężkich stratach ostatnich dni bolszewicy ograniczyli się do słabszych i aków sporadycznych, które rozbito w skoncentrowanym ogniu.

Podczas ciężkich walk obronnych między Prypecią i Berezyną odznaczyły się wybitnie 36 dywizja pjechoty walcząca pod dowództwem generała artylerii Weidlinga i 134 pod dowództwem odznaczonego wieniem dębowym pułkownika Conrada i generała-porucznika Schlemmera.

Na przyczółku desantowym Nemuno nasze pozycje pomimo uporczywego oporu angielskiego przesunęły się wiele kilometrów naprzód, oraz wzięto do niewoli 700 jeńców. Silne przeciwnatarcia nieprzyjacielskie, wspierane czołgami i artylerią okrętową zostały odparte. Walki są jeszcze w toku.

Lotnictwo nasze celnymi trafieniami unieszkodliwiło nieprzyjacielskie baterie pod Aprilia zburzyło kilka skła-

dów z materiałami oraz 8 samolotów nieprzyjacielskich. Nieprzyjacielskie wyładowania na przyczółku desantowym zwalczano skutecznie samolotami bliskiego wsparcia i ciężkimi bateriami.

Na froncie południowym na odcinku Cassino—Terelle walki odżyły znowu. Liczne wypadki nieprzyjacielskie pozostały tam bez skutku.

Północno-amerykańskie formacje lotnicze przeprowadziły w południowych godzinach dnia 8 lutego ponowny atak terrorystyczny na miejscowości w Niemczech za: hodnich, szczególnie ciężko dotknięte zostały rejonu mieszkaniowe we Frankfurcie nad Menem Ludność poniosła straty. Słaby obrony przeciwlotniczej pomimo niekorzystnych warunków obronnych zniszczyli 31 samolotów nieprzyjacielskich, w większości bombowców czteromotorowych. Nocy ubiegłej kilka samolotów nieprzyjacielskich zrzuciło bomby w zachodnich i północno-zachodnich Niemczech.

Ograniczenie pocztowych przesyłek poleconych

Na podstawie rozporządzenia władz polecone przesyłki pocztą ograniczono w Generalnym Gubernatorstwie tylko do listów, nieprzekraczających 500 gr wagi. W związku z tym, od przesyłek poleconych wyłączone paczki itp.

2 kg paczki dla jeńców

Na podstawie zezwolenia Gouvernement d. Distr. Galizien (Nr Inn. IV 702-52) z 8 lutego br. może Delegatura R. G. O. (Referat Poszukiwań Zaginionych) Lwów, Sobieskiego 15 oraz Polskie Komitety Opiekuńcze w Brzeżanach, Czortkowie, Drohobyczu, Kamionce Strumiłowej, Kolomyi Rawie Ruskiej, Stanisławowie, Stryju, Tarnopolu i Złoczowie — podobnie jak placówki PCK, w innych dystryktach G. G. — wysłać dwukilowe imienne paczki dla jeńców na podstawie normalnych przekazów, obowiązujących w cywilnym obrocie paczkowym do Rzeszy.

Każdemu jeńcowi wolno tylko raz na miesiąc wysłać paczkę tego typu (niezależnie od 5-ciokilowych na przekazy obozowe), przy czym waga jej nie może przekraczać 2 kg. Osoby prywatne, pragnące pomóc jeńcom — zwłaszcza pozabawionym opieką ze strony rodzin — mogą wysłać paczki 2 kg tylko za pośrednictwem terytorialnie najbliższej placówki Pol. K. O. Dla Lwowa Referat Poszukiwań Zaginionych przyjmuje paczki i udziela informacji we wtorki i piątki w lokalu przy ul. Sobieskiego 15, pokój 25 (II, schody, II. p.).

NA PACZKI DLA JEŃCÓW

Złożyli w Referacie Poszukiwań Zaginionych, Lwów, Sobieskiego 15: Dar zbiorowy z Brzuchowic 115 zł; T. C. zebrała wśród koleżanek 100 zł; Polska szkoła w Łankach Małych 80 zł; Spółdzielnia Rolnicza Zakupu i Zbytu w Bolechowcu 200 zł; Pracownicy f-my Pürzel 150 zł; Pracownicy Wykafelarni IX Garbarni 1.700 papierosów; Pracownicy kolejowi w Kamionce Strumiłowej 515 zł; N. N. 700 papierosów; Janina Bielecka 30 zł, 100 papierosów i 1 p. kawy; Jan Magoń 237 zł; Roman Mościński w dniu imienin P. Marii Polityńskiej 300 zł; N. N. 50 zł; M. G. — J. G. 50 zł; Władysław Biernacki 50 zł; T. Dechni 50 zł; Piotr Tyrce 50 zł; D. O. kwotę nie przyjętą przez J. N. 200 zł; Maria Chlichtowska 1 p. białizny i 23 dkg smalcu; Rena Kosńska 2 paczki; Po jednej paczce: Maria Weyde, Irena Żuk E. Sz., Jan Frymer, Józefa Schwenk, Stefania Tuzinkiewicz.

Pożyteczna książka fachowa

W tych dniach ukazała się na półkach księgarskich ciekawa książka fachowa p. t. „Benzynowy silnik samochodowy” napisana przez inż. Ekera.

Książka ta, o objętości 95 stronie druku omawia szczegółowo fachowe i ogólne zasady obchodzenia się z silnikiem samochodowym. Między innymi czytelnik zapoznaje się z znaczeniem paliwa, działaniem jednocylindrowego silnika czterotaktowego, z działaniem zaworów, z napędem zaworów i zapaleniem mieszanki, dopływem paliwa do gaśnika, z filtrem powietrznym, z działaniem rozrusznika itd. Autor książki szczególnie dwutaktowych silników, jako też gaśnika samochodowego.

Książka ta posiada 40 ilustracji i 13 tablic orientacyjnych.

Z GŁOŚ SIĘ DO DOBROWOLNEJ OBRONY PRZECIWOLOTNICZEJ — RATUSZ — I. piętro, pokój 38.

Jesteśmy zadowoleni z tego, że możemy wyrazić przeważającą milionowej masie narodu polskiego nasze życzenia dalszej, jeszcze owocniejszej współpracy w służbie Nowej Europy. Milionowe te masy chcą zaś pracując z nami uczciwie i lojalnie zdobyć godne miejsce w przyszłym pokoju.

Jest przy tym zrozumiałym samo przez się, że nie na ostatku w interesie ludności polskiej pracującej w przemyśle i gospodarce rolnej Generalnego Gubernatorstwa stosujemy przeciwko bandyżym wszelkie środki będące zwykle do dyspozycji w państwach cywilizowanych.

Stwierdzam wobec agitacji angielskiej: Nasze organa państwowe nie rozstrzelują żadnych zakładników, lecz unieszkodliwiają jedynie elementy chcące się krwawo żniwo za obce pieniądze wbrew interesom swego własnego narodu, i to tam, gdzie w chwili obecnej powinny decydować zasady wspólnej pracy w służbie wspólnych interesów.

Podczas gdy Anglia umiała zawsze oświecać swe starania „czapką niewidką” konspiracji, odpowiadającą najzupełniej może wśród innych działalności mentalności sowieckiej, Moskwa położyła w pierwszej linii nacisk na to, aby wzmocnić istniejący już przed wojną na pewnych polach obecnego Generalnego Gubernatorstwa rozboj i bandytyzm.

Przeciwko wszystkim tego rodzaju objawom głos nasz musiał być jasnym i zdecydowanym nie dlatego, aby działalność band bolszewickich miała w jakiegokolwiek mierze przynieść niebezpieczeństwo ogólnym interesom życiowym, ale dlatego, że działalność tych band przynosiła szkodę wyłącznie interesom rodzimej ludności polskiej, a bowiem nikt nie potrafił mnie o tym przekonać, że jakiś tam agent bolszewicki zrzucony na spadochronie, który tu lub ówdzie podpali może jakąś stodołę, albo zniszczy żniwiarkę, jest w stanie zagrozić poważnie naszym interesom w Generalnym Gubernatorstwie. To co on niszczy nie jest niczym innym, jak chlebem powszednim narodu polskiego lub narzędziem jego pracy.

Jeszcze nigdy jednak prawdziwa tradycja już historycznie niechęć Polaków wobec bolszewizmu nie objawiła się jaśniej i jednomyślniej, aniżeli w ubiegłych miesiącach, kiedy to front wschodni zbliżył się znacznie do tego terenu, na którym Moskwa potwierdziła w okresie od roku 1939/41 wszystkie doświadczenia poczynione przez Polaków w ciągu wielu stuleci ze samym wielkim sąsiadem od wschodu. Nigdy jeszcze doprawdy zaufanie do armii niemieckiej nie było silniejsze jak właśnie teraz i jeszcze nigdy my, którym powierzono troskę o Generalne Gubernatorstwo nie mogliśmy spokojnie i z większą nadzieją patrzeć w przyszłość, aniżeli dzisiaj.

Rezygnujemy przy tym świadomie z taktyki naszych przeciwników, polegającej na czynieniu Polakom iluzji w postaci szczegółowych planów na przyszłość, ale ograniczamy się do wymowy samych faktów.

Naród polski korzysta obecnie z wewnętrznego, gospodarczego i kulturalnego pokoju. Każdy, który dzisiaj podróżuje, nie żywiąc uprzedzeń, po Generalnym Gubernatorstwie, może się przekonać o prawdziwości tego faktu. Nie uda się więc żadnym podobnym, jak zawsze do siebie, intrygom agentów anglo-sowieckich zdobyć Polaków dla zadań jakiegokolwiek przyszłości bolszewickiej, narzucając jej statuty moskiewskie.

Na zakończenie Generalny Gubernator zaznaczył, że w każdej chwili istnieje możliwość przekonania się na miejscu o faktach wspomnianych w jego mowie i to tam, gdzie wyłącznie odbywa się — można mówić — odpowiedzialny w imieniu Polaków głos: ani w Moskwie, ani Londynie lub też Wyszynatonie, lecz w Krakowie i Lwowie, Warszawie, Lublinie i Radomiu.

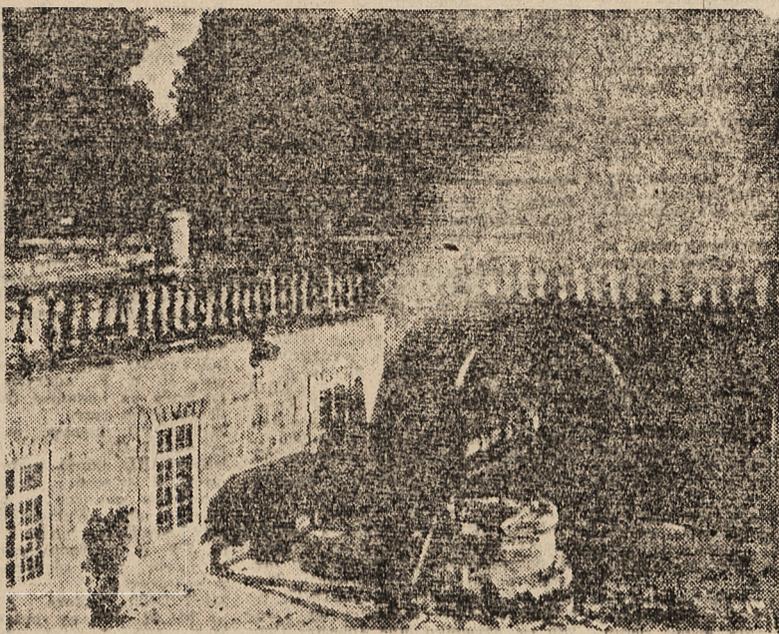
BRUSNO STARE I BRUSNO NOWE

Powiat lubaczowski leżący w północno-zachodniej części naszego okręgu, wschodnią swą granicę sięga aż po Roztocze, czyli wąski pas niewysokich wznieścień, ciągnących się od Tomaszowa w kierunku Lwowa. W miejscu tym, w miejscu owego zętknięcia się ziem powiatu z Roztoczem, leży wieś Brusno. Właściwie są tu dwa Brusna, dwie miejscowości tej samej nazwy: Brusno Stare i

dowane również z kamienia brusińskiego.

Eksploatacja kamienia była duża. Nie ustawała ona również w okresie inwazji bolszewickiej — wtedy głównie na budowę fortyfikacji. Jednakże w tym czasie rzemieślniczo-kamieniarskie zamario. Po wybuchu wojny niemiecko-bolszewickiej odżyło znowu.

Po bolszewikach zostały niedokończony fortyfikacje — oba Brusna leżały bowiem wówczas w pasie grani-

Studnia w dziedzińcu zamkowym w Podnercach. Wodę ciągnięto kołem, które obracał dępcą w nim niedźwiedz uwiązany na łańcuchu.

Brusno Nowe. Stare — rozmieściło się na kilku pomniejszych wzgórkach Roztocza i wyróżnia się pod względem piękności krajobrazu swoim górzystym uformowaniem. Nowe zaś Brusno leży na terenie zupełnie równinnym. Nazwa osiedli poszła od brusów: brusy — kamienie. A kamień jest dużo. Istnieją tu bowiem rozległe kamieniołomy. Kamień z kamieniołomów dobywa się już od lat. Na terenach Brusna Nowego kamieniołomów nie ma właściwie w ogóle, miejscami tylko po polach rozrzucone są olbrzymich rozmiarów głazy.

Kamień brusiński — to w przeważającej części piaskowiec średniej twardości. Nadaje się on jako materiał na szutrowanie dróg, używany jest do budowy domów, stajen i spichrzów, a także stał się przedmiotem zainteresowania rzeźbiarzy. Trzeba tu dodać, że spośród miejscowej ludności wielu jest wcale dzielnych mistrzów dłuta. Z ich warsztatów (z wiejskich podwórtek) wychodzą piękne nagrobki i krzyże — zdobną one nie tylko najbliższe, ale nieraz bardzo odległe cmentarze. Nadto powstają tu, nawet ręką fachowych rzeźbiarzy kute, wspaniałe postacie świętych i inne.

W powiecie z kamienia tego wzniesiono kilka pomników — między innymi w Dachnowie i Rudec. Znaczna część dróg w powiecie, a też i szosa Cieszanów—Rawa Ruska, biegnąca przez Brusno Nowe i Stare są zbu-

cznym — a więc bunkry po wzgórkach, kilometrami ciągnące się zaskieki, olbrzymi rów przeciwczolgowy... W czasie samych działań wojennych Brusno Stare nie ucierpiało, w Brusnie zaś Nowym poszło z dymem blisko 60 gospodarstw.

Brusno Nowe zamieszkuje w przeważającej ilości, bo w 75 proc. Polacy, jest tam skromny kościółek, wzniesiony w pierwszych latach bieżącego stulecia. Przed wojną była tu szkoła stopnia II. Obecnie są dwie: polska i ukraińska. Budynek szkolny jest nowy i ładny; został wzniesiony w 1934 r.

Z pamiątek zasługują tu na uwagę: obelisk (przy drodze w kierunku Narola) wzniesiony ponoś przez Turków, i austriacko-niemiecki cmentarz wojskowy (w pobliżu lasu), cmentarz z pierwszych lat pierwszej wojny światowej.

RZEMIOSŁO KAMIONKI STRUMIŁOWEJ W NIEDALEKIEJ PRZSZŁOŚCI

Dziś, kiedy z wielu względów sprawa rzemiosła stała się dla ludności miejscowej bardzo aktualną, interesującym będzie obraz tej sprawy jak się ona przedstawiała w dawnych czasach. Korzystamy więc z pracy dr. Falińskiego p. t. „Ludność rzymsko-katolicka parafii Kamionka Strumiłowa w latach 1654—1859 (druk. 1927 r.), w której znajdujemy ciekawe zestawienie ludności polskiej według zajęć dla 75-lecia od roku 1784 po r. 1859 przy wyłączeniu rol-

ników jako istotnej masy społecznej. Poniżej podana statystyka streszcza ten przegląd dokonany najdokładniej na podstawie ksiąg metrykalnych parafii kamionieckiej. Pierwsza z każdej liczb wymienionych przy danym zawodzie odnosi się do kamionki, druga do liczby większej — przynależnej do parafii.

Było więc tkaczy 81 i 68, szewców 65 i 24, cieśli — bednarzów — stolarzów — kołodziejów 58 i 43, kowali ze ślusarzami 35 i 43, krawców 18 i 12, garncarzy 20 i 2, murarzy 14 i 5, budowniczych 5 i 0, młynarzy 1 i 18, skórników i kuśnierzy 13 i 1, piwowarów gorzelników 9 i 5, piekarzy 5 i 1, rzeźników 5 i 0, sitarzy 1 i 4, kapeluszników 1 i 2, kominarzy 2 i 0, zegarmistrzów 2 i 0, szlifierzy 2 i 0, malarzy 0 i 2, trzcistów 0 i 1 i rzemieślników nieokreślonych zawodów 29 i 5.

Śledzenie nazwisk i stosunków rodzinnych doprowadza w tym wypadku do wniosku, że podobnie jak w wielu innych miastach polskich, w Kamionce Strumiłowej ujawnił się konserwatyzm zawodowy. W wielu rodach uprawało się dziedzinie tkactwo, szewstwo i kołodziejstwo. Było to zjawisko raczej ujemne. Ten brak inicjatywy w szukaniu nowych źródeł zarobkowania świadczy o panującej wówczas bierności ekonomicznej.

W okresie wspomnianym rodzaj rzemiosła i jego siła osobowa świadczą o tym, że skierowane ono było wyłącznie na potrzeby miejscowe i najbliższej okolicy. Miało jednak rzemiosło Kamionki Strumiłowej i inne czasy — wtedy, gdy głośnie ona była ze swego platanierstwa, którego wyroby daleko stąd się rozchodziły.

Obecnie przy głębokiej zmianie warunków w stanie rzemiosła Kamionki otwiera się przed nim nowa przeszłość, w której ono przedstawi odmiennymi liczbami statystyki.

HERB MIASTA ZŁOCZOWA

O herbie dawnego Złoczowa dochowały się do dziś skąpe wiadomości: wiadomo tylko, że od wieku XVII patronem Złoczowa został św. Jacek, o czym nas przekonuje odcisk w księdze przed wójt. z roku 1668—1670. Pieczęć ta przedstawia św. Jaceka w postaci kłęczącej przed objawiającą się mu N. Panną z Dzieciątkiem Bożym i puszką z N. Sakr., do czego dodany napis: „Sigillum praesidii Magistratus Zloczovensis”.

Posać św. Patrona do herbu miasta nie przesłała. Herb swój wziął Złoczów od tych swych właścicieli, którzy do jego rozwoju najwięcej się przyczynili: herb rodowy Sobieskich, Janina: „pole w polu”, tj. tarcza brunatna w polu czerwonym, stał się również herbem miasta. Nie będąc miastem królewskim, lecz tylko prywatnym, nie miało prawa umieszczenia korony na tarczy swej. Tym się tłumaczy, że w dziele Karola Linda, wykazującym wszystkie herby miast imperium Austrii (Wiedeń 1885), widnieje herb Złoczowa jako skromna tarcza srebrno-brunatna na tarczy czerwonej bez ozdób i korony. Herb ten obowiązuje do czasu, gdy korona królewska przyozdobiła głowę właściciela i jego herb.

Podstrzyżyny

Czwarty wymiar

Życie opiera się na zazdrości, a świat na pozorach i blichtrze. Na świecie jednak nie ma nic bardziej fałszywego od tytułu nowelki, odcinka czy feljtoniku. Zapowiada takie coś (tytuł nie autor) niesłychane historie, a tymczasem w środku są plewy lub sieczka.

Pewien autor piszący „O duchach, diabłach i kob etach” powiedział, że nawet uśmiech kobiety tak nie kłamie jak potrafi zęlgąć tytuł. Reklamuje taki tytuł niezmiernie rozkosze, a schwytyany, jak rybka na wędkę, czytelnik w połowie tego bije głową o mur (z braku pod ręką autora), a jeśli jeszcze zachował okruczy przytomności, to robi sobie okład z octu, aby od tych idiotycznych badurstw nie oszaleć.

Rzecz prosta, że ulegam temu samemu pociągowi do grubego oszustwa, które szczególnie siedzi w człowieku piszącym. Są to psie figle. No bo co znaczy, na ten przy-

kład, ten tytuł, który tłustymi literami wydrukowano w nagłówku?

— „Czwarty wymiar”.

Aj, uff, co za głębia, na metr stoosiemdziesiąt jeden. Jaki czwarty wymiar? Co za wymiar? Dlaczego akurat czwarty? Skoro jest czwarty, to muszą być i poprzednie trzy. Napewno są. „A czwarty? No bo zmysłów mamy pięć, a mówi się ciągle o jakimś szóstym, a nawet i siódmym. Cudów świata było siedem, a przecież ile razy słyszy się o ósmym cudzie świata. To wieża Eiffla, to drapacz chmur, to radio, telewizja...”

Co prawda ten czwarty wymiar to nie żaden szósty zmysł ani ósmy cud świata, tylko sobie taka zwykła ludzka tęsknota. Wieczna tęsknota

Tęsknota siedzi sobie w człowieku. jak rodzynek w dobrym cieście, i wprost proporcjonalnie — jest wielka i nielogiczna. Dziś tęsknisz za jutrem, a jutro za tym co było wczoraj. Tęsknota to dziwne uczu-

cie, które zbadać, wyrozumować, wytłumaczyć nie można. Przejawa się czasem w lekkim westchnieniu, a czasem w bólu nie do zniesienia. Bywa, że przetrada się w śnię, która ślepo pcha naprzód bez logiki, bez rozumowania. Była dalej, była naprzód, wciąż naprzód, wiecznie wędrować. Jeśli się nie da czynnem to myśla, na skrzydłach myśli od dzikiego zachodu z nad Arizony aż na czarny ład nad rzekę Limpopo gdzie żyją muchy tse-tse. Od Hong-Kongu do Seville lub Pernambuco. Przenosisz się czlowieku, przez czwarty wymiar, z inkwizycyjnego średniowiecza w centrum nowoczesności. Z Europy do Australii.

No powiedzcie sami czy nie cudownym jest ten czwarty wymiar. A czwarty wymiar to tęsknota i wiem, że nie znajdzie się ani jeden z czytelników, żeby za czymś nie tęsknił, bo tęsknota przychodzi i odchodzi kiedy zechce, a zewnętrznym znakiem jej to milczenie. Teraz wiecie dlaczego milczenie jest złotem a mowa srebrem.

Ur-wicz.

DAJ GROSZ

NA POLSKI KOMITET POMOCY
LWÓW — SOBIESKIEGO 15

SWIECE
za luty wydaje codziennie

„CHEMPUNKT“
ul. Zyblikiewicza 5
Telefon 253-66.

INECTO i LUMINEX
w „KOSMETYCE“, Batorego 9.

ZNACZKI POCZTOWE
polskie i General. Gubern.
kupię
„LIRA“, KOPERNIKA 10
Telefon nr. 110-25.

KUPNO — SPRZEDAŻ

DO sprzedania: stare pianino Rólera, duży dywan szmerleński, nowa duża narzuca na kanapę, gról salony i krzesła forelowe. Zgłoszenia w godzinach 1-2 i 5-7 pop., ulica Hołkowi 18, miesz. 37.

DZURKACZ do skóry i materiału kupię. Listy Gaz. Lw. nr 417

MASZYNY do szycia używane w ka- dziej wielkości, ale w bardzo dobrym stanie kupię. Listy Gaz. Lw. 420

MASZYNY do skubania w każdej wielkości kupię. Listy Gaz. Lw. 419

MASZYNY do nadzwyczajnie mięcho- we kupię. Listy Gaz. Lw. nr 418

ABAŻYURY wyw. „Fox“ Kraków — Sławkowska 30. 14

SPRZEDAM serwis obiadowy i ka- rowy sześcioposobowy, kryształ, sukienkę brązową jedwabną elegancką, łóżecko dziecięce. Lwów, ul. W- śniowieckich 1 miesz. 3. 12345

KUPIĘ buciarki dziecięce nr. 31-32, cena obłożna, Głowackiego 6 m. 3.

SPRZEDAM paterfon zupełnie nowy marki leningradzkiej i płyty polskie niemieckie i ukraińskie. Lwów, pl. Strzelecki 12 m. 4. 12355

SPRZEDAM wzmacniacz 3-lampowy na adapter marki „Echo“ do sieci elektr. Pl. Strzelecki 10 m. 3. 12354

WÓZEK autko nowoczesny na pół- balonach sprzedam. Lwów, ul. Sa- piechy 67 II p. m. 7. 12374

WÓZEK dziecięcy głośboki i sporto- wy „Konkon“ do sprzedania. Lwów, Kochanowskiego 4, słuśar. podwórze

UBRANIE cienne (najcenniejsze) gra- natowe w paski) kupię. — Listy do Gazety Lwów, nr. 12356

KROWIE dojną, jałowkę, wozy wo- bec wyjazdu sprzedam. Listy Adm. Gaz. Lw. nr 12143

SPRZEDAM Akordeon 80 basów w bardzo dobrym stanie. Lwów, De- kera 24, m. 15, od godz. 10-2.

SPRZEDAM łódki granatowe 37 — buciarki podwójną zółwą nr 42. Zgłoszenia: Rynek 35, sklep. 12164

WOKRÓC papierowe różnych wielko- ści. Pasta do podłóg, do obuwia, — aniliny, barwniki do tkanin i skór. Szkło wodne, mydło płynne, sznur oraz inne artykuły malarskie poleca- ci: Lwów ul. Stanisława 1. — obok Teatru. 12163

PIANINO lub fortepian krótki krzy- żowy kupię, ul. Durán Borkowskich nr 28, miesz. 2. 12160

WZMACNIACZ, paterfon „Odeon“, płyty taneczne zupełnie nowe oka- zujnie do sprzedania. Lwów, ul. Bo- imów 16, II p. m. 3. 12124

SPRZEDAM piękny duży dywan ży- wiecki. Listy Gaz. Lw. nr 11948

KUPIĘ części do wzmacniacza, głoś- nik, bloki, elektrolity, transformator, onory i podstawkę. Listy G. L. 11690

MASZYNY do szycia w bardzo do- brym stanie. Łódki białe metalowe z siatką sprzedam. Hołkowi 17 — mieszkanie pięć. 11978

KSIĄŻKI kupię! Kopera: Historia Malarska, Trzaska: Wielka Histo- ria Powszechna, Trzaska: Wielka Literatura Powszechna, Rastworski: Wzory Sztuki Średniowiecznej oraz inna literatura z zakresu Historii — Sztuki. Listy Gaz. Lw. 11830

ZNACZKI pocztowe europejskie kn- pie stale. Listy Gaz. Lw. nr 500

KARTY brzyd. talia 30 zł wysyłka z załączeniem wprost konsumentom. Sprzedawcy poszukiwani. — H. R. Był, Warszawa, Skaryszewska 6/6

PŁYTY taneczne kupię, wysoka ce- na zapłać. Boimów 16 II p. m. 3.

KUPIĘ okazyjnie: Encykli. Świa- i Zycie 2, 3, 5 (o nieoprawnie); — Encyklopedie Orgelbranda 28, 12, 16 tomów; Encykli. Gurenhberga 18, 20, 22 tomy (od zł 850.-); Atlas Po- wszechny E. Romera; Dzieje po- wszechny wyd. Bondy 15 t. (zł. 400) i poszczególne tomy po zł. 20. — oraz inne wartościowe (polskie) dzie- la jak encyklopedie, historie po- wazekne itd. itd. Osika Marian, — Kraków, Rakowiecka 23 m. 19 11692

PIANINO, fortepian krzyżowy na- tychmiast kupię Nowacki, Lwów — Piłsudskiego 17. 11667

KALENDARZE kieszonkowe na rok 1944, ładna twarda oprawa — cena 4 złote, wysyła za załączeniem Hen- ryk Moryn, Zamość, Bazyljan. 4.

SZPILKI do krawiatki w pięknym wykonaniu kupię. Restauracja, ulica Lyczakowska 17. 11966

ENCYKLOPEDIĘ „Świat i Zycie“ i wartościowe książki kupię. Zgło- szenia Kłonek przy pl. Strzeleckim, od godz. 2-5. 12021

SPRZEDAM 2 koldry jedwabne na- welne i materace roharowe, Ulica Lyczakowska 89, miesz. cztery.

SINGERA wieloletni inżynier wy- sprzedaje: Igły maszynowe, ręczne, nożyce, części maszyn szyciarskich. Fachowe porady naprawy maszyn precyzyjnych aparatów fotograficz- nych. Sykstuska 23, m. 18, przez podwórze. I p. 12120

ELEKTROKUCHENKI. — Żelazka przedwojenne, gwarantowane, za- mienne Spiralki, Słazach gazowy, — fryzjerski, ogrodniczy sprzedam. Sykstuska 23, m. 13. Przez pod- wórze. I piętro 12119

SPRZEDAM: Książki polskie, Obrazy malarzy polskich Rynek dzieł, w podwórzu, drugie drzwi na lewo. **SPRZEDAM** pumpy męskie nowe na średniego lub zamienne na jasna ele- gancką suknię welnianą — wymiar średni. Kupię bluzkę na ręką. Zgło- szenia: Zyblikiewicza 25 m. 12 od godz. 9-12. 12167

POWIELACZ w dobrym stanie kupię. Listy do Gaz. Lw. nr 12174

FORTEPIAN czarny nowy marki wiedeńskiej, krótki, natychmiast do sprzedania. Wiadomość Lwów — Ring Apocheke 18. 12193

KONKON białe z budką i matera- ckiem, stan pierwszorzędny — sprzedam. Wągliwieca 6 m. 1.

FUTRO łapki breitechwane, fason wolny na wysoką sprzedam. Lwów, ul. Chmielowskiego 3, m. 2, I p.

LISA srebrnego pięknego i rudego kamc- atka sprzedam — Lwów, ul. Chmielowskiego 3, m. 2, I p. 12230

MASZYNY do szycia gabinetową, elegancką, zupełnie nową sprzedam. Kęparowska 4, m. 3. I p. 12251

KUPIĘ: Chemię nieorg. i organ. Ty- ryzjerskiego — Deutschestum II część Jakóbka Fizyka na II licealną (typ mat. fiz.) Kallinowskiego, Lwów, Sapiehy 67 m. 1 I p. 12132

WOLNE POSADY

POTRZEBNA dobra krawczyni do- sżyca w domu z utrzymaniem. — Zgłoszenia od 8-6 pop. L. ndego 9/5

SILA biurowa, szofer, stróż nocny i pomocnika domowa zostana przy- jeć. Dobre warunki, — dodatkowe karkki żywnościowe wżęł, wrywie- nie Zgłoszenia: Willy Saring, Slo- neczna 44 (h. urp). 12215

POSZUKUJEMY do natychmiasto- wego objęcia pracy 3 maszynistów drukarskich i 5 nakładaczeł. Zgło- szenia: Drukarnia nr 4 — Lwów — Sykstuska 19. 11964

„GRAWER — złotnik“ znajdują po- bliżne zatrudnienie (4000), pomoc wyższych u, f. n. zakwaterowaniu. Zgło- szenia: Zakład złotniczy — grawerski Starachowice, Komunikacyjna 12

FRYZJER męski zostanie przyjęty do dobrych warunkach zaraz. Fry- zjerna ul. Bema 15.

CHŁOPCA do praktyki fryzjerskiej przyjmę zaraz. Fryzjerna, Lwów — ul. Bema 15.

POMOCNICA domowa uczeiwa, po- lecona potrzebna. Zgłoszenia godz. 2-4 Potodnia 19, parter. 12330

PRZEDSTAWICIELI poszukujemy; dobra prowizja. Śródmiejska Cur- townia Kosmetyczna Warschau C. I, Postfach 1138.

REFERENT do opracowywania za- gadnień przemysłu rolniczego potrze- bny możliwie od zaraz do biura w Krakowie — Pożądane conajmniej średnie wykształcenie techniczne, wy- magana znajomość języka niemiec- kiego. Zgłoszenia w języku niemiec- kim z życiorysem, odpisami świad- czeń oraz fotografią kierować do Liegenschaftshauptverwaltung, Kru- ków, Sławkowska 17. 533

NATYCHMIAST potrzebna panna do sklepu (sekretarka, znany język nie- miecki). Wynagrodzenie wedle umy- wy. Leona Sapiehy nr 85. — sklep szwedy.

SAMOTNA za całe utrzymanie i do- płatę poszukuje do zajęcia się do- mem i dziećmi. Zgłoszenia ulica Rzezbarska 5, m. 31, bozna Lycz- akowskiej. 12422

SZOFRER, żonaty, ze znajomością je- zyka niem., możliwe Volksdeutscher d'a prywatnego auta zaraz poszu- kiwany. Pensja i diety zapewnione. Zgłoszenia po godz. 17-tej — Lwów Lissa — Kuli 1, m. 7. 12394

POSZUKUJE dziewczynę lub star- szą kobietę do trzymiesięcznego dziecka z całem utrzymaniem i wy- nagrodzeniem Smocza 5, III piętro mieszkanie 18. 12465

PRZYJMĘ natychmiast zdolną ener- giczną buchalterkę. Połke. „Rekla- ma“, Sykstuska 21. 556

NAUKA

LATWA metoda wycucam w krótkim czasie języka niemieckiego i francuskiego. Konwersacja, kora- spondencja, tłumaczenia. Lagerst. (Obowiaz) 3, m. 4. 11225

NIEMIECKIE! Podania, listy, pro- śby, pomoc, maszyna: Głęboka 18, WYUCZAM, pisanie na maszynach w jęz. niemieckim, polskim i ukr. Romański, Zyblikiewicza 5. 526

POSZUKUJE nauczyciela (kę) w za- kresie wyższej szkoły handlowej. — Listy do Gaz. Lw. 12183

KTO wyczuje zaawansowanego gra- dołowo nowoczesne przebieje ładnie na gitarze i śpiewać je przy akom- paniamencie. Gaz. Lw. nr 12261

STUDENT poszukuje profesora dla powtórzenia matematyki (trygono- metria, g. analityczna, r. różniczko- wy i wyrównawczy, g. wykresna) oraz chemii (nieorganiczna i orga- niczna). Listy do Gaz. Lw. 12260

LEKCIJE fortepianu i cyry — M. Lipiński, plac Halicki 7, II p. 425

UDZIELAM nauki szycia, kroju i modelowania. Sawkówna, Rutowska 16 II p. miesz. 9. 10370

NAUCZYCIELKA udziela korepety- cji z zakresu szkół powszechnych. — Listy do Gaz. Lw. nr 12347

POSAD POSZUKUJĄ

MONTER wodociągowy, własne na- rzędzie, przyjmie robotę w miejscu lub prowincja. (Gaz. Lw. 12114

DYPLOMOWANY inżynier (pań) poszukuje posady chemika możliwie w zakładach przetwórczych. Listy do Gaz. Lw. nr 12134

MAJSTER elektryk instalator poszu- kiuje posady: miejscowość obojerna. Listy do Gaz. Lw. nr 12204

WDOWA inel., 87 lat, zamie się domem intel. pana za skromnym wynagrodzeniem. Umińska, Stanisła- wa, Poste — restanté Czortków. 528

SZUŻĄCA starsza, Polka poszukuje pracy do wyszkiego Zgłoszenia: Piłsudskiego 12, I. p., miesz. 10 — od 11 do 3.

PANNA Polka uczeiwa, samotna — spokojna, lat 33, poszukuje pracy domowej do samotnych. Listy Adm. Gaz. Lw. nr 12426

POLECENIA GODNE FIRMY

KSIĘGARNIA H. Łopieński, Lwów, Kopernika 12 — kupno i sprzedaż książek z różnych dziedzin wiedzy **W KSIĘGARNI** Antykwarni A. Krawczyński, Lwów, ul. Trybu- nalska 18, sprzedaż kupno książek nowych, okazjonalnych, antykwarycz- nych Grafika — sztętych 402

FUDEŁKA kartonowe różnych wiel-kości, papiery pakunkowe, bloki li- stowe, koperty, przybory kancelaryj- ne — poleca R. Kozłowski, Lwów, ul. Fredry 1. 9. 11939

DOM Handlowy R. Homan, Prze- dmyśl, Kazimierzowska 2, tel. 14-14 skład Konsygnacyjny, Lwów, Pie- karska 24, II p. Poleca: budynia — cukier wanil. I sjeie bob. sode oczyszczone, barwniki, farby do bielenia i proszki do prania, mydła zastępc- nastę do butów i t. d. Cenniki na żądanie, tylko hurtowo, prowincja za załączeniem. 11259

ART gospodarze, utrzymująca Wer- ner Setzer z konikiem, kalafonia — lakiery, farby i t. d. ceny hurtowe Przemysł 442. 462

CHROMOWANIE, — składowanie — M. Szubrowski Lwów Boimów cztery **STORY** do zaciemniania okien w róż- nych gatunkach i wielkościach po- leca firma „Eres“ Lwów, Krawcz- skiego 15. Telef. 132-01 i 133-21.

ŚRODKI do czyszczenia i prania — pasty do bucików i podłóg, farby do materiałów, sznurki i papier pakunkowy poleca Sklep artykułów gospodarszych Lwów, Sienkiewicza 2

REKAWICZKI!!! naprawa najbar- dziej zniszczonych — robota nowych z powierzonych materiałów w fa- chowym warsztacie — Lwów — ul. Boimów 13 (sklep). 523

WOKRÓC papier pakowy, story do zaciemniania — Szumski — Lwów, Lyczakowska cztery. 496

BELETRYSYKIE polską i niemiec- kę oraz powieści dla młodzieży ku- puje stałe Księgarnia J. Fojtka — Lwów Batorego 30. 408

LEKARSKIE instrumenty i elektro- medyczne aparaty poleca we wiel- kim wyborze firma Mgr B. Bojko, Lwów, Sykstuska 2. Tamże kupno i naprawa — używanych aparatów i narzędzi. 429

ZGUBY

DNIA 5. II. 1943 zgubiono zarek- awek z dokumentami na nazwisko Schneider Petronela, niemiecką Kenn- kartę nr A. 02208 wydana przez Stadt Lemberg dnia 2 lipca 1943 r., Ausweis pracy, wszystkie karkki żywnościowe na 3 osoby, 48 punktów na welne i 1500 zł. gotówką. La- skawego znalazcę proszę tylko o zwrot dokumentów za wynagrodze- niem: Kazimierzowska 35, II. p. — mieszkanie 9. 12152

SKRADZIONO 2 bloczki na Kenn- karty: A. 02422, A. 02423 i Ausweis firmy Centrokoz na nazwisko Aleksander Kizłyk, Zimorowicza 22.

DNIA 2. lutego o godz. 6-tej wie- czorem, wysiadając z tramwaju 1, naprzeciw Zakładu Gluchoniemych, zgubiono damską torebkę z zawar- tością: Ausweis wyd. przez Komen- de Schutzpolizei nr 99, wycięg me- tryki, policyjne zameldowanie, blo- czek do Kennkarty nr 08912/II, le- gitymację Ukr. Komitetu we Lwo- wie na nazwisko Muć Johanna Ost- str. 92, m. 8, (Lyczakowska 92/8). Laskawego znalazcę proszę o zwrot poczty lub inną drogą tylko do kumentów 12084

UCZUWY znalazca zechce zwrócić za wynagrodzeniem torebkę z doku- mentami do Kennkarty, metryki, — order i inne opiewające na nazwi- sko Maria Hardegorowa, plac Aka- demicki 1, m. 56. 12156

SKRADZIONO 31. I. b. r. Auswe- s nr 12, wydany przez der Komman- deur der Sicherheitspolizei u. des S. D. im Distrikt Galizien na nazwi- sko Szewczyk Zofia. 12059

DNIA 5. lutego 1944 wieczorem skra- dziono dokumenty na nazwisko Ma- ria Kurgan, Lwów, ul. Zyblikiewi- cza 23, m. 8; metrykę urodz., pa- szport, dowód osobisty, zamowa- nie policyjne, książeczkę Ubezpie- czalni, torebkę damską granatową, p. erselę z brylantem złoty i sznu- rzeczek pereł. Uprazna się o zwrot za wynagrodz. — Ostręka się przed nadużyciem. 12195

ZGUBIONO policyjne zameldowanie wydane przez VII. Urząd dzieł- nicowy we Lwowie na nazw. Lesiuk Jadwiga, Lesiuk Eugeniusz, Lesiuk Zdzisław. 12203

ZGUBIONO legitymację kolejową — emerytalną na nazw. Kwiecień Ewa **ZŁODZIEJA**, który w tramwaju 9, 4. lutego skradł czterywójny kalen- darz. Polikana wraz z pieniędzmi i Aus- weisem Heeresbauamt, proszę o zwrot kalendarza i Ausweisu, spe- cjalnie zależy mi na kalendarzu ul. Pełczyńska 37, miesz. 5, Sieber; proszę wrzucić do skrzynki. 12206

W NIEDZIELE t. j. 6 II. 1944 r. o godz. 9 przed południem owary niemiecki wleżur mający 4 miesią- ce zaginął Kto tego psa kupi, jest poszkodowanym. Znalazca jest do- brze wynagrodzony. Lwów, ulica Piekarska 10, m. 26. 12249

W POCIĄGU Lwów Śniatyn skra- dziono zarekawkę wraz z dokumen- tami na nazwisko, Bielienda Apolonja 1) Kennkarte wystawioną przez Kreis hauptmannschaft Reishof, 2) kartę za melowania, 3) przepustkę na prze- jazd kolejowy, 4) legitymację pol- ska nauczycielską na nazwisko — Merzwa Apolonja. — Przerzestęgam przed nadużyciem. 551

W NIEDZIELE na linii tramwaj. 7 zginął męski kieszonkowy zegarek niklowy marki Zenit budżkowy z kawałkiem złotego łańcuszka. Zna- lazca proszę o zwrot za wynagrodze- niem. Mikołaja 21, I. p., m. cztery, telefon 220-02. 12248

ZGUBIONO 7. II. w tramwaju nr 9 małą, brązową torebkę od przybr- rów kosmet., z kluczykami od wal- izek, szyciami etc. — Uczciwego znalazcę proszę się o zwrot warto- ściowej torebki za wysokim wynag- rodzeniem w sekretariacie firmy „Atlas“, Frydrychów 2. 12329

SKRADZIONO Ausweis nr 287 wy- dany przez Staatliche Technische Fachkurse we Lwowie na nazwi- sko Horwath Ludwika oraz bloczek na Kennkarte. 12330

DNIA 7. II. 1944 r. skradziono do- kumenty z portfelem Ausweisu wy- dany przez Kolej Wsch. F. K. nr 091, dowód osobisty wydany przez gm. Zimna Woda dla żony, zamel- dowanie policyjne, odcinek z Kenn- karty nr 04229 wydany przez gm. Zimna Woda na nazwisko Lesko Wła- dysław i Leiko Helena. 12330

SKRADZIONO Ausweis z torebką wydany przez Diemstelle i inne do- kumenty, na nazwisko Gawińska Antonina, Kleparowska 12, m. 12.

SKRADZIONO dnia 2. II. 1944 port- fel z pieniędzmi, zdjęciami, reje- stracją rowerową na nazwisko Adam Polikan, Winniki, Aljezasa 4 a. — Proszę o zwrot za wynagrodzeniem **DNIA 7. II. skradziono** w tramwaju nr 8 Ausweis V. H. B., paszport sowiecki, meldowanie policyjne, b'o- czek do Kennkarty na nazwisko — Haas Józef, Spokojna 16; proszę o zwrot dokumentów. 12346

ROZMAITE

NIEMIECKIE!!! Tłumaczenia, poda- nia, listy, konwers., pomoc: Głęb- oka 18. 11966

JADŁODAJNIA — restauracja — Hetmańska 8, Hocheker. 11001

FRYZJERKA Władzia zawiadamia swoją Klientkę, że przeniosła się z ul. Kopernika 12 do firmy A. Go- łobów, Akademicka 3

SZTUČNA cerownia. Zofii pięć — mieszkanie 10. 11360

KONC. Biuro Dra Griezsa, Lemberg, Sykstuska 14 wykonuje podania — tłumaczenia, przepisywania na ma- szynie, legalizacje dokumentów — druki i wszelkie prawnicze nauko- we, techniczne prace. 11670

KRAWCZYNI szyje i przerabia pla- szczy, kostiumy z robotą kuśnier- ską. Tokarzewskiego 72, II. piętro, mieszkanie 12. 12180

STROJENIE i naprawę fortepianów, pianin przyjmuje Hanak, dawniej Piłsudskiego 21 obecnie Gipsowa 8.

PRZEPISYWANIE na maszynie do- kumentów do legalizacji notarialnej, tłumaczenia, polania, wypisanie wszelkich druków, życiorysy, listy, kosztorysy, Biuro tłumaczeń, Lwów, Romanowicza 2 (obok Notariatu).

PRZEPROWADZKI oraz wszelkie ro- boty kofini wykonuje tanio Chrz- nowski 4, parter lewy, tel. 291-01

WSZELKIE przepisywania na ma- szynie — Koncesjonowane Biuro „Rekord“ — Walswa 19. 379

ZNACZKI pocztowe polskie i Gene- ralnego Gubernatorstwa kupię. — „Lira“, Lwów, Kopernika nr 10. Telefon 110-26. 379

AKUSZERKA Markowska, Lwów, Zyblikiewicza 89. 11735

HALLO graczy znowu padła wygra- na w Kolekturze 303 dnia 5. II. za 3 zł. 10.800 zł i dużo mniejszych wygranych razem 26.180 zł — Kto chce wygrać niech kuni los w Ko- lekturze 303. Lwów, Stanisława 2; czynna bez przerwy od 8-16 godz.

HALLO graczy znowu padła wygra- na w Kolekturze 303 dnia 5. II. za 3 zł. 10.800 zł i dużo mniejszych wygranych razem 26.180 zł — Kto chce wygrać niech kupi los w Ko- lekturze 303. Lwów, Stanisława 2; czynna bez przerwy od 8-16 godz.

ZGUBIONO dnia 6. II. 1944 r. Aus- weis pracy wydany przez Hausver- waltung nr 44, bloczek do Kenn- karty, policyjne zameldowanie, wy- cęg metryki ślubu, zwolnienie po- borowe i inne drobiazgi, pamiątko- we zdjęcia oraz pieniądze. Laskawe- go znalazcę proszę się o zwrot do- kumentów, pieniądze proszę zatrzy- mać. Paweł Stepaniak — Lwów, ul. Łąckiego dwa. 12330

ZGUBIONO dnia 7. II. 1944 roku — Ausweis wydany przez firmę „Ga- jiki“ nr 892 i nr 518 oraz Kenn- kartę nr 05813 na nazwisko Zofia Chruszcz, Lwów, ul. Stryjska 4, v DWÓCH panów, którzy dnia 7. II. wieczorem w tramwaju 1-cie zabrał mi portfel z do dokumentami, a to: Kennkarte, Ausweisem, zaświadcze- niem P. K. O., kwitami na drzewo i rachunkami na nazwisko Karol Berezowski, Lwów, Łazarza 1. 14 — proszę o zwrot dokumentów, gotów- kę proszę zatrzymać. 12330

ZGUBIONO kłosek dziecinny. Zwrot dobrze wynagrodzić. Woroniak ulica Kasztelańska 8, II. p. 12293

KENNKARTE wydana przez 3 Kom- isariat we Lwowie dnia 30. IX. 1943 oraz metrykę urodzenia, wszy- skto na nazwisko Zabłocka He'ena Franciszka, zamieszkała w Schowie pow. Lwów. Dokumenty zostały za- bowowane dnia 24. I. 1944 w Czerno- wie pow. Rohatyn. 12330

SKRADZIONO w tramwaju 6, dnia 7. II. o 18.30 portfel — notes, blo- czek na Kennkarte 00020/VII, zamel- dowanie policyjne z czerwca 43 — Brückner Emil, Marcina 57 m. 33, urzędnik Karpathen OI, plac Ma- riacki 8, I. p.

ZGUBIONO dnia 26. I. b. r. Aus- weis H. K. P., metrykę i inne do- kumenty na nazwisko Czepiel Józef Zborowskich trzy. 12330

ZGUBIONO bloczek na Kennkarte nr 010625 III.

OBRAĆKIE ślubna srebrną zgubo- nio 7. II. wieczór; proszę o zwrot uczciwego znalazcę za wynagrodze- niem: Andler, Wołność 5. 12305

ZNALAZCĘ paszportu i legitymacji M. SW. z zapiskami, gorąco proszę o zwrot pod adresem podanym w paszporcie.

ZGUBIONO indeks — Anne'debuch nr 315/42 wydany przez Staatliche Medizinische Institute in Lemberg na nazwisko Lusicko Maria, zam. ul. Badienich 7, m. 2 (Hans Sach- strasse). Uczciwego znalazcę zechce zwrócić za wynagrodzeniem. 12300

ZGUBIONO Ausweis kolejowy w tramwaju nazw. Maria Trojnowska **SKRADZIONO** w niedziele wieczo- rem tezkę z dokumentami, Ausweis pracy nr 166 i kartkę do dentysty na nazwisko Anna Kaczyńska. — Zwrot wynagrodzić.

ZGUBIONO Ausweis wydany przez OT na Pertsenkowe na nazwisko: Dubanowski Józef.

DNIA 29. stycznia zgubiono Aus- weis wydany przez Fliegerhorst kommandantur Lemberg nr 427 na nazwisko Narzewski Franciszek — Skniłow, Iwaszkiewicza 194. 12300

ZGUBIONO torebkę z wycięgiem metryki ślubu, wycięgi z metryki dziecka, znaczek na Kennkarte na nazwisko Maria Piechurko; proszę o zwrot za wynagrodzeniem Boczna Nowej Rzeźni 6.

KOZA czarna z białym zębem dnia 7. b. m. okolic pl. Jura. Laskawy znalazca zawiadom lub odprowadź za wynagrodzeniem róg Jura i Karpolewskiego, Klasztor. 12300

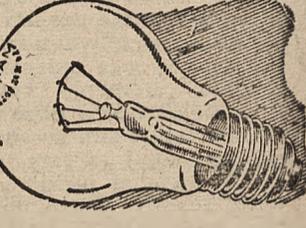
ZGUBIONO nowy mesz z prawej nogi kołora czarnego na Watnch Hetmańskich między godz. 4-ta — dnia 8. II. proszę znalazcę o zwrot za wysokim wynagrodzeniem ul. Zielna 154, Żywak

ZGUBIONO Kennkarte nr VIII 01546 na nazwisko Mroził Olga nr. 26, III. 1908 w Podbereżcach oraz Nreht Ausweisu i Ausweis pracy wydany przez władze we Lwowie. W razie znalezienia proszę o wiadomość ul. Tomickiego 19. 12300

SPRZĘT RYBACKI
pełne komplety haczyków, ży- lek wszelkie artykuły wędkar- skie w wielkim wyborze. Na za- danie cenniki. Prow. neja za za- liczeniem. Dla sklepów rabat Inż. Sikorski — Warszawa — Próżna 10 i Smoła 18. 538

7arówka OSRAM
zudem technik.

jasno świeci- oszczędza prąd

OSRAM
dużo światła — mało prąd

Dnia 7. II. godzina 11-ta zagubił się fox ostrowlosz szarej maści „Szora“ z li- newką i czerwona kokardą, w okolicy ul. Jagiellońskiej a Legionów. Prosi się gorą- co o zgłoszenie za wynagro- dzeniem ulica Lenartowicza 19, mieszkanie 1. 231

STORY do okien zaciemnia pracow- nia tapicarska, Zyblikiewicza 17.

ARYJSKIEGO pochodzenia dowody przeprowadza, metryki wydobywa (ze wszystkich krajów) heraldyk (Sippenforscher) Dr D. Mudretzky, Kraków, Reortycka 17/4. — Wiedeń 110, Türkenschausztrasse 1. 231

MALŻENSTWA

SOLIDNIE i dyskretnie korażę mał- żeństwa różnych sfer. Codziennie od godz. 14-18, w niedziele od godz. 10-15. Lwów, ul. Sipińskiego 30/8.

HANDLOWIEC lat 30, posiadający sklep i dom poza Lwowem pozna pania intel. — Pierwszeństwo mają pokrzywdzone podczas wojny. Cel matr. Listy Gaz. Lw. nr 12185

MASZYNISTA kol., lat 35, własne mieszkanie, pozna miłą i uczciwą osobę w celu marr. Gaz. Lw. 12080:

SAMOTNA wdowa z własnym miesz- kaniem, lat 35, z braku znajomo- ści poszukuje przyjaciela w celu matr. do lat 45. Gaz. Lw. 12294:

CZTERDZIESIOTWULETNI kawaler, urzędnik, nawzięe koresponden- cje w celu marr. Gaz. Lw. 12372:

INTELIGENTNA, samotna, Polka, lat 29, pracownia, zaradna, zamie- sła domem pana zamężnego o wy- sokiej kulturze do lat 40 Cel matr. Odpowiadam na próny adres. Listy możliwe z fotografią kierować do Gaz. Lw. nr 12296:

KAWALER lat 28, niezależny, na- kierowalozem stanowisku, z wła- snym urzędowym mieszkaniem po- zna pannę do lat 25. Listy z zdję- ciami, za zwrot których ręczę sło- wem do Gaz. Lw. nr 12398. — Cel matrymonialny.

PANNA pełnowartościowa intel. — wysoka, dobrze zbudowana, niezal- eżna Polka, pozna pana tych sam- ych zalet do lat 43. Separatwni i żonaci wykluczeni. Listy kierować z pełnym adresem do Gaz. Lw. nr 12326 Cel matr.

MŁODA, pełna radości i życia, soli- dna, dobra, niezależna panna, po- zna pana po 30, dobrze zbudowane- go z uniwersyteckim wykształce- niem (chętnie wolny zawód) stara- nie wychowane, mądrego, zdolne- go, przedsiębiorczego, dobrego i po- dognego usposobienia. Cel matr. — Tyko poważne odpowię z fotogra- fiami; kierować Gaz. Lw. 12325:

SYMPATYCZNA panna, lat 20, po- zna pana intel., przyszłego nota- rjusza do lat 30. Pożądana fotogra- fia. Cel matr. Listy kierować do Gaz. Lw. nr 12463

ZAGINIENI

DNIA 5. 2. 1944 wyszła z domu cór- ka Janina Falkiewicz ur. 1924 r. — i od tego dnia wszelki ślad po niej zaginął. Wzrost średni, ciemna sz- tytka. Ubiór zaginionej: płaszcz sło- ny bez kołnierza, buty zakopian- skie kołora buraczkowego z żółtym. Ktoby posiadał jakikolwiek wia- domość o niej, proszony jest o podnie- tej do okropnie rozpaczonej matki ul. Świętokrzyska 5 miesz. 6. 12330

PRYWATNE

SZUMANSKI Włodek. Podaj swój adres Lyczakowska 5, Dolek 12005 Nr 12004 odbierze list w Administrac- yjnej Lwowskiej.

LUCJA Marek przoszona jest o po- danie adresu Ryka, Ninka, Wasiu, Kaspra Borkowskiego 5, miesz. 12

Rudaków przyjmuje od godz. 10-11 Rekopisów nie zwrotny — Krole- jcy: Sekretariatu 202-28 — Kroni- ki 105 21 Dziśtu ogłoszeń 200 06 — Za- cerniowny druk głowiczy wyławowa- nio nie odpowiala — Druk „Gazety Lwowskiej“ Lwów, ul. Bokola 6